

Næringskomiteen
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO
Norge

Vår saksbehandler
Hildegunn Gjengedal
+47 90 51 83 79

Vår dato
09.10.2024
Deres dato

Vår referanse
24/00066-6
Deres referanse

Høringsbrev til næringskomiteen angående statsbudsjettet 2025

Et stykke på vei, men ikke nok for å trygge beredskapen

En god beredskap fordrer en trygg og forutsigbar matproduksjon over hele landet. Det aller viktigste regjeringen gjør i forslaget til statsbudsjett, er å gjennomføre årets jordbruksavtale. I tillegg har regjeringen noen særskilte tiltak, men det er ikke nok for å trygge landbrukets rolle som en del av beredskapen og totalforsvaret. Både jordbruket og næringsmiddelindustrien i nord er i en krevende situasjon, og Norges Bondelag er fornøyd med at Regjeringa foreslår et eget beredskapstilskudd til næringsmiddelindustrien i de to nordligste fylkene. Det er en anerkjennelse av at landets nordligste fylker har ekstra utfordringer og trenger ekstra midler for å inngå som en nødvendig del av landets beredskap. Til sammen settes det av 15 millioner kroner. Dette skal bidra til å opprettholde slakterier og meierier, samt gjenopprette beredskapslagring av matmel. Det er en god start, men for å redusere sårbarheten og ivareta forsyningssikkerheten for mat i nord, forventer vi at tilskuddet forsterkes ytterligere i årene som kommer.

Norges Bondelag ber næringskomiteen støtte innføringen av et beredskapstilskudd for matproduksjon i Nord Norge og legge føringer for en nødvendig opptrapping av tilskuddet framover.

Overgang fra krone- til prosenttoll

En forutsetning for å øke norsk sjøforsyning og beredskap er et solid tollvern. Flertallet i næringskomiteen pekte også på at handelspolitikken er viktig for å nå målet om økt sjøforsyning ved behandlingen av stortingsmelding 11 (2023-2024).

Norge har stor import av landbruksvarer, også av produkter som vi har gode forutsetninger for å produsere sjøl, og som bør være en del av strategien for å styrke norsk sjøforsyning. I 2023 var importen av landbruksvarer på 113,6 mrd kroner, mot 49,6 mrd kroner ti år tidligere.

Ett av få virkemidler Norge har for å styrke tollvernet er overgang fra krone- (spesifikk) til prosenttoll (ad valorem). WTO-avtalen fra 1994 ga rett til å veksle mellom krone- og prosenttoll,

Bondelagets Servicekontor AS

Norges Bondelag

Postadresse: Postboks 9354 Grønland, 0135 OSLO, Tlf: 22 05 45 00
Besøksadresse: Landbrukets Hus, Hollendergata 5, 0190 OSLO
Bankkonto: 8101.05. 91392, **Org.nr.:** 985063001 MVA
bondelaget@bondelaget.no, www.bondelaget.no

Bankkonto: 8101.05.12891
Org.nr: 939678670

og i bindingslisten fra avtalen står det at man vil benytte den sats som til enhver tid er høyest. Regjeringa og Stortinget startet i fjor arbeidet med å legge om flere varer fra krone- til prosenttoll. Det er positivt, men for å få en reell effekt på sjølforsyninga må omlegging til prosenttoll skje på flere produkter. Det er ingen automatisk sammenheng mellom økt tollbeskyttelse og høyere priser i butikk, men tollvernet gir en langsiktig forutsigbarhet og muligheter for å ta ut høyere pris når markedet tillater det. Det er nå særlig behov for overgang til prosenttoll for volumtunge produkter som storfekjøtt, samt enkelte grøntprodukter, og Norges Bondelag oversender gjerne et eget notat til komiteen med prioriterte produkter og begrunnelser.

Norges Bondelag ber næringskomiteén bruke mulighetene som ligger i WTO-avtalen og bidra til å innføre prosenttoll på alle produkter der prosent (ad valorem) tollsats er høyest. Storfekjøtt og enkelte grøntprodukter bør ha høyest prioritet.

Klima

Jordbrukets forpliktelser i klimaarbeidet er forankret i klimaavtalen med staten og tilhørende klimaplan. Norges Bondelag mener at det særlig bør fokuseres på å utløse klimatiltak som for øyeblikket mangler dedikerte virkemidler. Tiltak som det ikke eksisterer god nok støtte for utrulling av i dag, men som er anslått å ha en betydelig effekt i Landbrukets Klimaplan, inkluderer bruk av metanhemmende tilsetningsstoffer i fôr, avl for egenskaper som reduserer metanproduksjon i vom, bruk av biokull for karbonlagring i jorden, omstilling til en fossilfri maskinpark, og investering i industrielle biogassanlegg. Økningen av Bionova på 2,1 mill. kroner i statsbudsjettet og den totale potten på 173,2 mill. kroner for 2025 er langt under det nivået som kreves for at de nødvendige klimatiltakene i jordbruket skal kunne gjennomføres.

Norges Bondelag ber næringskomiteen bidra til at:

- **Bevilgningen til Bionova økes betydelig, og løftes til et nivå som kan sikre finansiering av de fem utpekte tiltakene som mangler tilstrekkelige virkemidler i dag.**
- **Bionova etablerer støtteordninger som tar hele eller deler av merkostnaden som tilsetningsstoffer i fôr, klimavennlig avl og bruk av biokull vil medføre for bonden.**
- **Bionova eller Enova etablerer et eget jordbruksprogram med hensikt å stimulere til omstilling av maskinparken og økt konkurransekraft for ny, grønn landbruksteknologi.**
- **Det tas kraftfulle grep for å sørge for at oppskalering av norsk biogassproduksjon prioriteres. Det må skje enten gjennom Enovas program for industrielle biogassanlegg eller ved å overføre programmet til Bionova for å samle kompetanse og sikre klimanytte for jordbruket. Ved eventuell flytting fra Enova til Bionova må de økonomiske rammene for Bionova styrkes tilsvarende.**

Mattilsynet

Mattilsynet, som følger dyr og planter fra jord til bord, er svært viktig for norsk landbruk. Når hele verdikjeden følges av samme etat, fra innsatsvarer, via bonde, industri og handel til forbruker, gir det mulighet for faglig helhetstilnærming. Mattilsynet må ha tilstrekkelige ressurser for å følge opp sitt samfunnsoppdrag. For landbruket er det viktig med økte bevilgninger til Mattilsynet og vi støtter satsingen på dyrevelferd og redusert matsvinn. Vi skulle gjerne sett at den økte tildelingen

var enda større. Samtidig er det viktig for oss å understreke at økningen i gebyrer som foreslås ikke må legges over på bonden.

CO2-avgift (Prop. 1 LS kap. 10.9.2)

CO2-avgiften er foreslått økt med 62 øre per liter – opp nesten 20 %. Dette utgjør ca 100 millioner i 2025, og er en kostnadsøkning for jordbruket i 2025 som det ikke ble tatt høyde for i årets jordbruksforhandlinger. Vi registrerer at Regjeringa peker på neste års jordbruksforhandlinger og legger til grunn at avgiftsøkningen vil bli kompensert i 2025 i forhandlingene neste år.

Rein på innmark

Vi registrerer at Regjeringa i Landbruks og Matdepartementets budsjett har satt av midler til administrasjon «i samband med at departementet har fått ansvar for å følge opp staten si plikt til å få tak i tilleggsareal for vinterbeite for reindrifta i Sør-Fosen og Nord-Fosen sijte.» I den forbindelse vil vi peke på at en konsekvens av tilleggsbeite, er en opptrapping av et allerede høyt konfliktnivå mellom reindrifta og landbruket og store økonomiske konsekvenser for grunneierne som blir berørt.

Norges Bondelag ber næringskomiteen sikre at grunneiernes rettigheter ivaretas i denne saken.

Med hilsen

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Bjørn Gimming

Sigrid Hjørnegård

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Næringskomiteen		Postboks 1700 Sentrum	0026 OSLO